

Hindaja kontroll-leht (IX-X kl)

24. emakeeleolümpiaadi piirkonnavor 24.01.2009

ÜI	Hinnatav tunnus / Eeldatav vastus	Punkte kokku kuni	Märkused
1.1	Ladinakeelsed nimed ei sobi igasse olukorda, nt kui film on lihtsatest inimestest, siis on imelik, kui nad kasutavad ladinakeelseid nimetusi.	2	2 p – põhjendus koos näitega tekstist 1 p – ainult põhjendus või ainult näide tekstist
1.2	Kui mõnel liigil on oma kodupaigas levinud kohapealne nimetus, mis ei ütle eestlastele midagi, siis võiks olla teiseks ametlikuks nimetuseks selline nimetus, mis looma olemuse natuke lahti seletaks.	2	2 p – õige vastus 0 p – vale vastus
1.3	Vähem võiks kasutada <i>lane</i> -lõppe. Kui loomi on mingis perekonnas vaid üks, siis ei ole põhjust sellist liidet lisada.	4	2 p – keelenõu leidmise eest 2 p – põhjenduse eest Kokku maksimaalselt 4 p
1.4	Tõlkijad võivad hätta jääda sellega, et nad ei arvesta loomade nimetamist eesti keeles; et neil on loomadest pealiskaudsed teadmised ning seetõttu ei oska nad nende nimesid õigesti tõlkida; et nad lähtuvad nimetusest algkeelest (siin tekstis ameerika inglise keelest) ega tea, kuidas nimetatakse mingit looma eesti keeles.	2	2 p – õpilane toob välja ühe võimaliku põhjuse

ÜI	Hinnatav tunnus / Eeldatav vastus	Punkte kokku kuni	Märkused
1.5	Hinnata kirjelduse sõnastust ja stiili	6	<p>6 p – mõlemad valitud linnud on kirjeldatud värvikalt, arvestades lindude nimetust</p> <p>4 p – mõlemad valitud linnud on kirjeldatud värvikalt, kuid ei ole arvestatud lindude nimetust</p> <p>2 p – ühte lindu on kirjeldatud värvikalt või kahte lindu on kirjeldatud rahuldavalt</p> <p>1 p – ühte lindu on kirjeldatud rahuldavalt</p>
1.6	<i>neegrimutt</i>	1	
2.1	Hinnata pealkirja sobivust, tabavust, metafoorilisust	4	<p>4 p – pealkiri on metafooriline ja/või tabav</p> <p>3 p – pealkiri on sobiv ja üldistav</p> <p>2 p – pealkiri lähtub mingist üksikust tekstiosast</p> <p>1 p – pealkirjaks on võetud lihtsalt mingi tekstiga seotud sõna(d), nt „Raamatud“ või „Raamatute kirjutamisest“</p> <p>0 p – pealkiri ei sobi sellele katkendile</p>
2.2	Koolide ülesanne on harjutada noorsugu lugema igavaid raamatuid, sest eeldatakse, et huvitavaid raamatuid loetakse niigi.	2	<p>2 p – õige vastus</p> <p>0 p – vale vastus</p>

ÜI	Hinnatav tunnus / Eeldatav vastus	Punkte kokku kuni	Märkused
2.3	<p>1. Kuna haridus aasta-aastalt kasvab, siis hakatakse tarku asju igale poole kirjutama.</p> <p>2. Kuna koolis lastakse raamatuid lugeda.</p> <p>3. Kuna maailmas leidub veel inimesi, kes armastavad lugeda (just igavaid raamatuid)</p> <p>4. Kirjasõna on kui register, kuhu pannakse kirja need asjad, mis ei seisa meeles.</p>	3	<p>3 p – 3 minategelase põhjendust</p> <p>2 p – 2 minategelase põhjendust</p> <p>1 p – 1 minategelase põhjendus</p> <p>0 p – põhjendused puuduvad või ei ole need minategelase põhjendused</p>
2.4	<p><i>esteks – esiteks; käse – käsi; kolmat – kolmandat; vaimline – vaimne; tõenäolik – tõenäoline</i></p>	2	<p>2 p – on leitud kaks vananenud sõnakuju ja on toodud tänapäevane vaste</p> <p>1 p – on toodud üks vananenud sõnakuju või on toodud kaks vananenud sõna, kuid ilma tänapäevase vasteta</p> <p>0 p – ei ole leitud vananenud sõnakujusid</p>
2.5	<p>Eelmises vastuses toodud sõnad, mida õpilane ei ole eelmise küsimuse vastuses välja toonud; jne. lõpus on punkt, tänapäeval kasutatakse ilma;</p> <p>1. lõigus sõna <i>kust?</i> järel küsimärk; pikad laused</p>	2	<p>2 p – õpilane on leidnud kaks vananenud keelenähtust</p> <p>1 p – õpilane on leidnud ühe vananenud keelenähtuse</p> <p>0 p – õpilane ei ole leidnud vananenud keelenähtusi</p>
3.1	<p>Autor Leelo Tungal, luuletus pärit 1960ndatest (1963)</p>	1	<p>Kumbki pool annab 0,5 p</p>

ÜI	Hinnatav tunnus / Eeldatav vastus	Punkte kokku kuni	Märkused
3.2	Hinnata õpilase arutlusoskust, tekstiloogikat, omanäolisust, loomingulisust, kujundlikkust ja õigekirja.	10	<p>10 punkti – Esitatud on argumenteeritud ja omanäoline luuletuse tõlgendus. Kasutatud on kujundlikku keelt, sõnavara on mitmekesine. Võib olla üks õigekirjaviga.</p> <p>8 punkti – Argumenteeritud ja omanäoline luuletuse tõlgendus. Esineb üksikuid stiilikonarusi, sõnavara kujundlik ja mitmekesine. Kuni kaks õigekirjaviga.</p> <p>6 punkti – Luuletuse tõlgendus jääb üldsõnaliseks, isikupära ei avane, ent on tabatud teksti olemust. Esineb üksikuid stiilikonarusi, sõnavara pole eriti mitmekesine, kujundlikkust napib. 3-4 õigekirjaviga.</p> <p>4 punkti – Tõlgendus on väheargumenteeritud ega mõju lugejale veenvalt. Puudub isikupära. Kuni viis õigekirjaviga. Siiski on teksti püütud tõlgendada ja tegemist pole n-ö ületõlgendusega.</p> <p>2 punkti – Tekst hakitud, tõlgendus on üldsõnaline ja põhjendus halvas mõttes kulunud (igale poole sobiv) vms, vigu on selgelt palju.</p> <p>0 punkti – Teksti on nõrgalt argumenteeritud, kohmakas stiil ja rohked õigekirjavead raskendavad lugejal tekstist arusaamist. Ilmselge ületõlgendus, s.t sisu on täiesti kontekstivaba ega lähtu mingilgi määral luuletuse tekstist.</p>

ÜI	Hinnatav tunnus / Eeldatav vastus	Punkte kokku kuni	Märkused
3.3	a) irdriimid: <i>aur : laul; käes : mäelt; neid : kleit; kõik : sõid</i> b) täisriimid: <i>voodi : moodi; ema : tema; kannud : pannud; süles : üles</i>	2	Kumbki riimiliik 1 p (nõutud 1 õige näide)
3.4	Alliteratsiooni ja assonantsi (koos)esinemine värsi mitmes sõnas, nt: <i>vainude valendav; ... karjateed. Karukell käes; igäühel isemoodi</i>	1	Määratlust pole vaja. Piisab ühest näitest (1 p)
3.5	epiteedid: <i>valendav aur; udune voodi; hiliseid laule; murelik hellitav ema; suvihaljendav kleit; rippuvad kellukakannud; närbunud karukell</i>	3	Kolm õiget – 3 p; 2 õiget – 3 p; 1 õige 1 p; 0 p = õige vastus puudub
3.6	Elava olendi tunnuste ülekandmine loodusnähtustele või esemetele	3	õige definitsioon – 1 p; kumbki õige näide 1 p: kokku maksim. 3 p
	Kokku punkte kuni	50	